

Inkomstenderving gemeenten bepalend voor legesheffing voor identiteitskaart!

Mafalda Weerts

Weerts Advocaten
's-Lands Werf 120
3063 GD Rotterdam
T: (010) 209 23 50

Het Hof 's-Hertogenbosch heeft in het arrest van 7 oktober 2010 geoordeeld dat gemeenten geen leges mogen heffen voor het verstrekken van een Nederlandse identiteitskaart voor personen van 14 jaar of ouder. De Hoge Raad heeft op 9 september 2011 in cassatie het arrest van het Hof 's-Hertogenbosch bekrachtigd. Gemeenten mochten derhalve met ingang van vrijdag 9 september 2011 geen leges meer heffen voor het verstrekken van een identiteitskaart. Er ontstond vervolgens een ware run op de identiteitskaarten. Minister Donner van Binnenlandse Zaken heeft op 21 september 2011 een wetsvoorstel ingediend ten einde te bewerkstelligen dat er met ingang van 22 september 2011 door gemeenten weer leges geheven mogen worden voor het verstrekken van een identiteitskaart. Wat is de reden van het wetsvoorstel?

De legesheffing vindt plaats op grond van artikel 229 lid 1 sub b van de Gemeentewet (en de gemeentelijke legesverordening), waarin staat dat leges kunnen worden geheven ter zake van het genot van door het gemeentebestuur verstrekte diensten. Leges worden onder meer geheven bij de aanvraag voor rijbewijzen en paspoorten. Leges kunnen slechts worden geheven als het gaat om werkzaamheden die liggen buiten het gebied van de publieke taakuitoefening. De diensten dienen derhalve rechtstreeks en in overheersende mate

verband te houden met dienstverlening ten behoeve van een individualiseerbaar belang.

Het Hof 's-Hertogenbosch en de Hoge Raad hebben thans geoordeeld dat het publieke belang door de invoering van de Wet op de identificatieplicht en de Wet op de uitgebreide identificatieplicht zozeer is gaan overheersen dat het individuele belang bij het bezit van een identiteitskaart van ondergeschikte betekenis is. Legesheffing kan sedert 9 september 2011 derhalve niet meer plaatsvinden op grond van artikel 229 lid 1 sub b Gemeentewet.

Op 21 september 2011 is een wetsvoorstel ingediend tot regeling van de grondslag voor de heffing van rechten (leges) voor de Nederlandse identiteitskaart. Het wetsvoorstel

heeft tot doel om met spoed een reparatie aan te brengen in de wettelijke grondslag voor de legesheffing voor identiteitskaarten. Uit de Memoirie van Toelichting van het wetsvoorstel blijkt dat de reden voor dit wetsvoorstel is gelegen in inkomstenderving van de gemeenten. Bij een uitgifte van 1,8 miljoen identiteitskaarten per jaar, dreigt een inkomstenderving van € 79 miljoen op jaarbasis. Dat bedrag loopt op door de toename van de vraag naar identiteitskaarten als gevolg van het arrest van de Hoge Raad. De gemeenten lopen momenteel ongeveer € 15 miljoen aan legesinkomsten per week mis.

Indien het wetsvoorstel wordt aangenomen mogen gemeenten weer leges gaan heffen voor identiteitskaarten. De gemeenten mogen op grond van artikel 6 van het besluit paspoortgelden maximaal € 43,89 aan leges heffen voor een identiteitskaart. Gemeenten hanteerden voor het arrest van de Hoge Raad meestal een lager tarief van om en nabij de € 30,-. Door de geleden inkomstenderving zullen veel gemeenten het maximumbedrag gaan hanteren. Zo kunnen de gemeenten de geleden inkomstenderving gaan inlopen. Kortom de personen die na inwerkingtreding van de wet een identiteitskaart aanschaffen betalen uiteindelijk de leges van gratis verstrekte identiteitskaarten! Een onwenselijke tevens oneerlijke situatie!